

Kaldsvet. Ja, om denne Frihed og denne Ret dømmer jeg ganske anderledes end om den første; thi Retten til at danne Frimenigheder i et lille nogenlunde vel organiseret kirkeligt Samfund anseer jeg for at være forbærvelig. Hvad derimod Kaldsvetten angaaer, da, høje Landsting! giv den bort med rundere Haand, end der er paatænkt i Udkastet, da indskrænk den ikke til Frimenighederne, men skjænk den til alle Menigheder. Menighederne have haft en saadan Ret; efter Christian den Tredies Kirkeanordning kaldte alle Menighederne deres Præster i Samraad med Provsterne, da valgte Præsterne deres Provster, da valgte Kjøbstadpræsterne deres Biskopper. Denne Ret blev stærkt misbrugt, saa at det vakte Anstød og Forargelse, og dette gjorde, at Retten blev tabt. Ved den danske Lov fik de lidt tilbage af deres Ret; da skulde den, der var kaldet, uden Hensyn til af hvem han var kaldet, enten det var af Kongen eller af den, der havde privat Kaldsvet, prædike for Menigheden, og hvis den da havde Noget at indvende mod ham, da kunde den gjøre det gjælvende. Denne Ret er ogsaa bortfalden. Jeg kunde ønske, at Menighederne fik, idetmindste for en Deel, Kaldsvetten tilbage. Men at skjænke den til enkelte Menigheder, det er at skjænke den paa de Andres Bøstning; det er ligesom at oprette et Slags Friherremenigheder, der have lidt forud for de andre, der have større Frihed end de. Naar man kunde ansee det for et Fremfribt, at denne private Kaldsvet blev aldeles tilintetgjort ved Grundloven, da var det ingenlunde, fordi denne Ret (idetmindste i de senere Tider) var misbrugt af Besidderne; tværtimod, saavidt min Kundskab strækker sig, saa blev den almindeligviis brugt vel af de private Kaldsberettigede. De kaldte unge, dygtige Mennesker, og det var lidt og ofte let at mærke, naar man kom hen i en Egn, hvor der var en privat Mand, en Godseier, der havde Kaldsvet, idet man der paa eet Sted traf mange yngre og dygtigere Præster samlede; men hvad var Feilsen? Det var netop den, at disse Kaldsberettigede høstede først, de toge de bedste Præster, og saa skulde de andre Menigheder nøies med Resten. Vil man nu tillade Frimenighederne at tage først og at tage de bedre

Præster, saa at de Andre skulde tage, hvad der blev tilbage, saa kan jeg ikke ansee dette for ønskeligt; det er ikke Folketirken, saaledes som den nu bestaaer, gavnligt. Der er endnu Noget, jeg har at indvende imod, at man saaledes begunstiger Enkelte paa det Heles Bøstning. Frimenighederne skulle have Ret til at vælge deres Præster; men, vel at mærke, de kunne kun komme til at blive Frimenigheder ad Sognebaandsløsningens Vej, og Sognebaandsløsningsloven bestemmer, at den, der vil løse Sognebaand, skal først og fornemmelig henvende sig til den Præst, til hvilken han vil slutte sig, han skal aftale, det Fornødne med ham og blive enig med ham. Derpaa beroer det, det er Hovedpunktet. Det beroer paa den Enkelte, hvilken Præst han vil vælge, men det beroer paa Præsten, om han vil tage imod ham eller ikke. Saaledes vil altsaa i en Frimenighed Præsten staae som den, der kan sige: Det er mine egne Folk, jeg har valgt enhver af dem; der kommer Ingen ind uden min Billie. Hvad derimod angaaer de andre Menigheder, da vide vi jo, at Præsten ifølge Loven ikke maa tage Ukjendte til Alters, men kan, naar han ikke har noget Kjendskab til den Paagjældende, forlange, at han skal medbringe Bøviis fra det Sogn og Pastorat, hvorfra han er kommen, for at han har været til Alters der og har forladt Menigheden med Ret til Kirkens Goder andetsteds; men Enhver, der medbringer et saadant Bøviis, er Præsten nødt til at tilstede Afgang til Herrens Bord. Dette er ogsaa en Forskjel, der fører det med sig, at, forsaavidt man faaer Frimenigheder, faaer man ogsaa Fripræster. Det er af disse Grunde, at jeg hverken har kunnet slutte mig til det oprindelig her forelagte Forslag eller til Forslaget, saaledes som det maatte blive forandret gjennem Endringsforslagene; jeg maa stemme imod det, i hvilken som helst Sikkelse det end fremkommer.

Der blev dernæst gjort os den Bebreidelse, at Udvalget ikke tilstrækkeligt havde begrundet den Fremgangsmaade, det havde tilladt sig, naar det paa en Maade havde lagt sit Arbejde tilfide og bedet om Henstand, indtil Geistligheden kunde blive hørt. Det er et Punkt, som jeg dog troer, at jeg paa Geistlighedens